

Motion till riksdagen

1988/89: Ub648

av Lars Bäckström (vpk)

Högskola i regionen

Trollhättan/Vänersborg/Uddevalla/Lysekil

Vpk har till ett flertal riksmöten motionerat om att högskoleforskning och dito utbildning borde lokaliseras till den s.k. fyrstadsregionen (Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Lysekil). Först ville vpk inrätta ett transporttekniskt centrum i Fyrstad. Därefter har vpk formulerat om sig och förespråkat ett centrum för kommunikationsforskning i regionen.

I den senare motionen 1987/88:N291 föreslog vpk ett centrum för forskning och utbildning inom sfären kommunikation i vid mening. Ett centrum som skulle nyttja regionens naturliga förutsättningar såsom industri, god infrastruktur, centralt läge, etc. Vpk hävdade att detta centrum borde söka utveckla miljömässigt goda alternativ för gods- och persontransporter, och i detta syfte bl. a. söka utveckla möjligheterna att nyttja avancerad telekommunikation.

I viss utsträckning har vpk-motionerna erhållit positiva skrivningar i utskottsbehandlingen ang. behovet av forskningsinsatser på dessa områden. Riksdagen har dock hittills inte ansett sig kunna stödja vpk:s förslag om inriktningen på forskningen fullt ut. Riksdagen har inte heller velat uttala sig om lämplig lokaliseringsort för dessa forsknings- och utbildningsinsatser.

Samtidigt som vpk agerat för högskolesatsningar till Fyrstad så har regionens kommuner byggt upp en omfattande högskoleutbildning i Fyrstad. Denna verksamhet organiseras genom en särskild högskolekommitté med representanter från de fyra kommunerna. Kommittén har även organiserat ett särskilt högskolekansli förlagt till Trollhättan.

Kommittén har organiserat samarbete med fem högskolor. Särskilt omfattande har samarbetet med Chalmers tekniska högskola (CTH) varit. I en särskild plan för högskoleutbildningen i Fyrstad som utarbetats av regionstyrelsen för Göteborgs högskoleregion framhölls bl. a. "att på längre sikt bör vi kunna räkna med att den statliga högskoleverksamheten i Fyrstad får en självständig form som en egen högskola".

I planen argumenterar man för fortsatta satsningar på teknik, samt miljövård och havsteknik samt ekonomi.

Landshövdingarna i de berörda länen gjorde en framställning till regeringen 87-04-03 som poängterade vikten av att högskoleverksamheten i regionen får en fastare organisation, med inriktning att skapa en egen högskola i Fyrstad. En liknande framställning gjorde också industrisidan (87-04-15) innefattande bl. a. SAAB, Volvo samt statliga TELI.

Frågan behandlades av riksdagen våren 1987 i samband med regeringens proposition 1986/87:127 ang. fortsatt decentralisering inom högskolan.

Riksdagen beslöt därvid i enlighet med utbildningsutskottets betänkande "att en förutsättningslös utredning bör göras av frågan om den framtida högskoleutbildningen i Gotlands och Blekinge län samt i Fyrstadsområdet ...".

Utbildningsdepartementet uppdrog sommaren 1987 till Claes Elmstedt (ordf.) och Christer Granegård (sekr.) att utreda frågan ang. högskoleutbildning i de aktuella områdena. Utredningen resulterade i ett delbetänkande, Ds 1988:42 Utbyggd högskoleutbildning. I betänkandet föreslår man bl. a. följande:

att en högskola inrättas i Fyrstad senast 1 juli 1992,

att staten i princip skall svara för de totala utbildningskostnaderna, men att visst lokalt stöd anvisas för verksamheten under en interimperiod,

att verksamheten byggs ut till ca 700 årsstudieplatser i början av 1990-talet,

att verksamheten grovt fördelas så att Trollhättan tar huvudparten av de tekniska utbildningarna, Uddevalla ekonomiskt administrativa delar, Vänersborg kultur och information, samt Lysekil havsmiljö.

Utredningen beräknar att statens kostnader för resursförstärkning skall belöpa sig till följande belopp: (Siffrorna anges i milj. kr.) 1,3 89/90, 2,5 90/91 samt 1,1 91/92. Den totala statliga satsningen beräknades till 9,4 89/90, 13,5 90/91 samt 14,6 91/92.

I budgetpropositionen 1989/90 från utbildningsdepartementet, undertitel D, behandlas frågan om högskola och forskning och i ett underavsnitt tas frågan om organisationen i Fyrstadsområdet upp. Departementet anför därvid att regeringen och riksdagen även i fortsättningen skall ta ställning till vilka utbildningslinjer som skall anordnas i Fyrstadsregionen. Likaså skall regeringen ta ställning till omfattningen av resurserna för fristående kurser. Detta menar departementet skapar en mer flexibel organisation för högskoleverksamheten i regionen.

Det är riktigt att denna organisation förvisso blir flexibel, men flexibilitet är inte bara flexibilitet runt en given norm, utan denna flexibilitet ger även möjligheten att drastiskt reducera utbildningsinsatserna.

Flexibiliteten kan också ses som en risk för kortsiktighet och hoppande planering. Detta skapar i sin tur problem vad gäller att trygga tillgången på kompetent personal och elevrekryteringen kan dessutom påverkas negativt. Önskvärd flexibilitet borde också mycket väl gå att trygga inom ramen för en mer permanent högskoleorganisation.

Enligt många mening så bör också en god högskoleutbildning samordnas med forskning inom respektive ämnesområde. Detta kan naturligtvis inte göras på alla områden vid en relativt liten högskoleenhet med ett brett register.

En självständig högskoleorganisation i Fyrstadsregionen bör därför på sikt ges en viss specialprofil. Enligt min mening borde detta vara möjligt i Fyrstad inom sektorn kommunikation (transport/logistik-telekommunikation-miljöteknik).

En sådan specialinriktning fordrar naturligtvis ytterligare utredningar, men framför allt erfordras en fast högskoleorganisation att bygga på.

I departementsutredningens betänkande (Ds 1988:42) redovisade sakkunniga en rad skäl för att föreslå riksdag och regering att bygga upp en fast högskoleorganisation i Fyrstad. Jag skall inte i det följande återupprepa alla dessa skäl, men vill ändå konstatera att budgetpropositionen mycket flyktigt behandlar den sakargumentation som finns i utredningen.

Jag vill dessutom för egen del peka på och understryka några väsentliga skäl för en utbyggd och fast högskoleutbildning i Fyrstadsregionen.

- Industripolitiska. I regionens centrum finns en rad stora företag med ett stort behov av att kunna rekrytera välutbildad arbetskraft.
- Regionalpolitiska. Regionens norra delar (norra Bohuslän—Dalsland) brottas med betydande strukturproblem. En högskola i regionen kan få stor betydelse för "spinn off"-effekter till detta område.
- Näringspolitiska. Regionen domineras av ett fåtal stora industriföretag inom transportsektorn. Ev. strukturproblem inom denna bransch bör mötas genom att stärka och differentiera förutsättningarna för mindre företag. Högskoleutbildning och ev. framtida forskning kan bidra till detta.
- Utbildningspolitiska. Det är viktigt att stimulera till en breddad rekrytering till högskoleutbildningarna. Då spelar närhetsfaktorn en stor roll. Ingen av de små högskolorna i Fyrstads närhet, Borås och Skövde, har uttalat tveksamhet mot en självständig högskoleenhet i Fyrstad. Någon konkurrenssituation vad gäller elevrekrytering kommer inte att uppstå då dessa primärt inte rekryterar från Fyrstadsregionen.

Med hänvisning till ovanstående menar jag att riksdagen bör besluta att hos regeringen begära förslag om att inrätta en högskola i Fyrstadsregionen, i enlighet med det förslag som avgavs i utbildningsdepartementets utredningsbetänkande Ds 1988:42.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om att inrätta en högskola i Fyrstadsregionen i enlighet med det förslag som avgavs av utredningen om utbyggd högskoleutbildning i delbetänkande rörande Fyrstadsregionen Ds 1988:42.

Stockholm den 23 januari 1989

Lars Bäckström (vpk)

